

ZÁMECKÝ PARK - REKONSTRUKCE – REVITALIZACE – ROZŠÍŘENÍ

Jak jste si jistě již všimli, na zámeckém parku a v jeho okolí se začalo letos s terénními úpravami, likvidací náletové zeleně a v dohledné době se začne i s výsadbou nových keřů a stromů. Již v roce 2013 byla naše nezisková organizace oslovena Ministerstvem životního prostředí ve smyslu návrhu na podání projektu a žádosti o dotaci na záchranu Lipovského parku. Rozhodli jsme se tehdy začít pracovat na projektu rekonstrukce zámeckého parku, ačkoliv park dosud nebyl naší prioritou. Tou je bezesporu záchrana vlastního Lipovského zámku. Promrhat příležitost na získání evropských dotací pro park se nám však nechtělo a tak jsme se rozhodli projekt zpracovat. Oslovili jsme Ing. Vodrážkovou jako zahradního projektanta, kterého nám doporučil věhlasný doktor Větvíčka, který se osobně zúčastnil prvních prací na projektu a udělal také osobně soupis existujících dřevin v zámeckém parku. Zároveň jsme se snažili udělat si vlastní ideový návrh jako podklad pro zpracování architektem. Samotný projekt byl hotov již v říjnu roku 2013 a následující měsíc jsme podávali žádost o dotaci. Na projektu samém udělali neuvěřitelně moc práce zaměstnanci firmy 3L, která nám organizačně pomáhá se všemi důležitými dotačními projekty.

Samotná administrace projektu se ze strany ministerstva protáhla až do února letošního roku. V té době jsme již začali s kácením dřevin na pozemcích, na kterých se bude budoucí park rozkládat.

Okolí zámku z doby, kdy jsme zámecký areál koupili od firmy Obrození

Nutno dodat že hned na počátku, v době, kdy naše nezisková organizace koupila zámek, jsme za vydatné pomoci obce začali s odstraňováním náletové zeleně tak, aby byl vůbec zámek vidět. Zároveň se začalo s rekultivací parteru zámeckého parku, čímž vznikl prostor pro budoucí společenská setkávání a kulturní pořady. Byl to první významný krok na dlouhé cestě k plné obnově zámeckého parku. Zároveň jsme začali připravovat podklady pro projekt obnovy. Snažili se nastudovat desítky odborných knih, zabývajících se zahradnickou tematikou. Studovali zámecké parky nejen v Česku ale i v Německu, Rakousku či Francii, které vznikaly ve stejné době, jako náš zámecký park, tzn. kolem poloviny osmnáctého století. Základem studia se tedy staly zámecké parky v Würzburgu, Schleissheimu, Schönbornu, Weissensteinu v Pommersfeldenu, Augustusburgu v Brühlu, Clemenswertu v Sögelu, ve Weikersheimu a dalších. Ve studii jsme vycházeli ze studia zámeckých parků a zahrad

v širších souvislostech, akceptujících vývoj zahradní architektury v evropském kulturním prostoru jako takovém. Tak jako většina barokních zahrad francouzského typu, i zámecký park v Lipové byl založen na přísné symetrii, kterou ještě dnes můžeme vystopovat ze základního zaměření parteru, jehož základní osu tvoří pohled ze zámeckého čestného dvora směrem východním, v jehož středu leží zachovaná barokní vodní nádrž (kašna). Ta se nachází v centru parteru a stala se určujícím prvkem pro novodobé řešení tohoto prostoru. Úprava parkové plochy je pokračováním architektury hlavní stavby zámku. Ve východní, dolní části zámeckého parku, který přechází ve volně koncipovaný krajinářský celek anglického parku, byl odkryt základ stavby (pravděpodobně altánu) při odklízecích pracích a při likvidaci černé skládky v prostoru vstupu do parku v jeho východní části.

Jižní část zámeckého parku, která byla v minulosti používána jako užitková zahrada a louka, bude podle návrhu přeměněna na anglický park, využívající drobné vodní plochy navazující na potok, protékající po hraně pozemků, náležejících dnes k zámku. V době nedávné byla ještě celá tato plocha zcela pohlcena náletovými dřevinami v takovém rozsahu, že znemožňovala jakýkoliv přístup do tohoto prostoru. V této části počítáme nikoliv s jejím uvedením do stavu, v jakém byl zachycen na dobových fotografiích z počátku minulého století (tedy louka či pole), ale se zakomponováním a následným logickým i ideovým připojením k zámeckému parku, který tak bude rozšířen o značnou část své dosavadní plochy. Tento prostor bude přirozeně rozdělen na dvě části dnes existující odtokovou struhou ze Zámeckého rybníka, která ústí do Liščího potoka, který uzavírá i limituje prostor zámeckého parku směrem východním, tzn. směrem k centru obce. Nové parkové plochy tak budou logicky navazovat na současné pozůstatky anglického parku, který uzavírá na východní straně barokní francouzskou zahradu. Takto bude anglický park rozšířen na více jak dvojnásobnou plochu, která bude logicky svým charakterem uzavírat zámecký park na svažitém pozemku jižně od budovy zámku. Součástí této části parku by v budoucnosti mohly být i zámecké skleníky, případně oranžerie s tropickými rostlinami, které se zde původně nacházely a jejichž zbytky jsou dodnes patrné pod hrází rybníka. Na sever od zámecké budovy bude rovněž park rozšířen o nové plochy, na kterých vznikne bludiště, nově založený anglický park a štěpnice se starými původními odrůdami ovocných stromů.

Neprostopná džungle nacházející se pod zámkem a betonový armádní vodojem hyzdící pohled od rybníka k zámku. Obojí je dnes již minulostí.

Všechny tyto vcelku smělé plány závisí pochopitelně na získání dotací, neboť naše nezisková organizace nedisponuje takovými finančními prostředky, aby byla schopna rekonstrukce parku i vlastního zámku. Jak již bylo řečeno, v letošním roce po obdržení příslibu získání dotačního titulu z prostředků Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severozápad byla 19. března zahájena fyzická realizace projektu Rekonstrukce a revitalizace zámeckého parku. Projekt bude podpořen z Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad dotací do výše 10.918.113,- Kč.

Cílem projektu je revitalizovat rozsáhlé území v intravilánu obce, které by mělo představovat její reprezentativní infrastrukturu. Prostory zámeckého parku budou volně přístupné veřejnosti a budou sloužit jak pro účely rekreace, setkávání, neorganizovaného trávení volného času, tak pro kulturní a komunitní akce, případně obřady. V rámci projektu dojde k revitalizaci území o ploše cca 1 ha. V prostoru zámeckého parku budou obnoveny parkové zdi a bude vytvořena síť cest pro pěší, které zpřístupní obnovený zámecký park široké veřejnosti. Partneři projektu jsou obec Lipová a Společnost pro trvale udržitelný rozvoj Šluknovska. Partneři projektu se po jeho dokončení budou podílet na organizaci a propagaci kulturních a komunitních akcí. Pro zájemce bude nezisková organizace, spolek Via Tempora Nova na svých webových stránkách pravidelně uveřejňovat fotografie a texty dokumentující průběh rekonstrukčních prací. Předpokládané ukončení projektu je 30. říjen letošního roku.

Začátek sanačních prací v podzámecké zahradě na počátku letošního roku

Počátek prací na výstavbě nové cestní sítě v zámeckém parku

Zároveň s první dotací na obnovu cestní sítě parku a některých opěrných zdí byla dokončena administrace dotace poskytované z Ministerstva životního prostředí, která byla získána prostřednictvím Státního fondu životního prostředí (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o poskytnutí dotace ze dne 14. 5. 2015 (identifikační číslo EIS reg. c. IS SFZP 14174506) na realizaci akce Rekonstrukce barokní zahrady a parku zámku Lipová u Šluknova). Celková výše podpory je 11.018.113 Kč. Tak byla zahájena i tato část revitalizace zámeckého parku. Tato dotace byla získána především na obnovu zeleně parku a nutno dodat že po dlouhých jednáních a změnách projektu, jehož prováděcí část zhotovila realizační firma Gabriel z Českých Kopist u Litoměřic.

Došlo tak již k likvidaci náletových dřevin, k odstranění všech přestárých a nemocných dřevin, které mnohdy mohly ohrožovat svým stavem i návštěvníky parku. Zároveň budou vysazeny nové zajímavé dřeviny a keře v celkovém počtu zhruba 15.000 kusů. Občany obce i její návštěvníky budeme průběžně informovat s nově vysazovanými dřevinami, mezi kterými jsou mnohé vzácné druhy, které obohatí park, který v posledních padesáti letech byl pouze ničen. Stejně tak bude obnoven travní porost a posléze dojde i na založení zámecké štěpnice. V současnosti byl přislíben z prostředků Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severozápad ještě jeden dotační titul, prostřednictvím kterého by mělo ještě v letošním roce dojít k obnově hlavní zámecké terasy se slavnostním schodištěm a balustrádou. Obnovena by měla být i barokní zámecká kašna. Pokud se tedy vše podaří a zvládneme část administrativní i realizační, pak bude do konce roku obnoveno zhruba 70 až 80% parkové plochy. Pochopitelně doufáme, že se vše podaří a na konci roku se budeme moci pochlubit zámeckým parkem, který Lipové budou závidět v širokém okolí. A hlavně, snad rekonstruovaný park pomůže k poskytnutí takových finančních prostředků ze státního rozpočtu, které pomohou zachránit před zánikem vlastní zámek. Nutno si totiž uvědomit, že většina dosud poskytnutých financí pochází z prostředků Evropské unie, i když i Ústecký kraj i Ministerstvo kultury jen v letošním roce poskytuje na sanaci vlastní budovy zámku dotační prostředky ve výši takřka jednoho milionu korun. Nutně je ale potřeba nejméně desetkrát tolik jen na nejnnutnější rekonstrukční práce, které zabrání dalšímu rozpadání zámecké budovy.

Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad
Podporováno z Evropského fondu pro regionální rozvoj
„Vize přestane být snem“

www.nuts2severozapad.cz

www.europa.eu

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

MINISTERSTVO
KULTURY